

Dato: 20-04-2006
Arkivnummer: 1378-102820
Sagsbehandler: Nina Larsen Saarnak, 39174029, nis@dn.dk

Miljøminister Connie Hedegaard
Miljøministeriet
Højbro Plads 4
1200 København K.

Planlæg for og med naturen

Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar til forslag til Landsplanredegørelse 2006: Det nye Danmarkskort – Planlægning under nye vilkår

Danmarks Naturfredningsforening har med stor interesse læst og drøftet forslaget til Landsplanredegørelse 2006.

Foreningen vil gerne rose regeringen for de klare udmeldinger om at turde træffe de nødvendige valg for at kunne planlægge offensivt og sikre kvalitet i omgivelserne. Det glæder foreningen, at regeringen vil genoplive det klassiske planprincip om at fastholde en klar adskillelse mellem land og by. Ligesom udmeldingen om at staten fremover vil stå for en mere markant central planlægning, vil kunne hjælpe kommunerne på vej med deres mange nye natur- og miljøopgaver. Endeligt er det meget glædeligt, at regeringen fremhæver, at planlægning skal basere sig på respekt for naturen, miljøet og landskabet, og at der skal værnes om kysterne og det åbne land, at natur skal hænge sammen på tværs af administrative grænser, og at landskabstræk forsat skal kunne strække sig over store geografiske afstande.

Det fremgår af Landsplanredegørelsen, at man må kunne se forskel, for forskel giver mangfoldighed. Danmarks Naturfredningsforening mener, at en differentieret planlægning er central for udviklingen af Danmarks natur, miljø og landskaber. Foreningen finder dog, at Landsplanredegørelsen ikke på alle punkter formår at træffe de nødvendige valg, planlægge for og med naturen og leve op til de gode intentioner for naturen og miljøet. Følgende 7 forhold skal sær- ligt fremhæves.

1. Danmark mangler nationale miljømål

Det er påfaldende, at Danmark ikke lige som f.eks. Sveriges 15 generationsmål, har en række klare nationale natur- og miljømål. Naturens tilstand vil fremover blive summen af 98 kommuners arbejde, der ikke i dag nødvendigvis arbejder efter de samme målsætninger.

Der er behov for en samlet oversigt over de danske natur- og miljømål, som kommunerne kan bryde ned til lokale mål (SMART - Specifikke, Målbare, realistiske, Relevante, Tidsramme).

Vi har ingen dansk naturstrategi, og der foreligger ingen national prioriteringsindsats på natur og miljøområdet. Med kommunalreformen er tiden nu moden til at opstille klare nationale natur- og miljømål og hjælpe kommunerne på vej med en aktiv og prioriteret indsats på natur- og miljøområdet.

2. Markedskræfter og pendlingsmønstre - et ensidigt udgangspunkt for planlægningen

Landplanredegørelsen tager i sin politik udgangspunkt i en status for erhverv og pendling. Naturen behandles som en afledt effekt af erhvervslivet og trafikken. Det er grundlæggende en

misforståelse, da naturen ikke på samme dynamiske vis kan ændres eller flyttes. Naturen bør være udgangspunktet og erhverv og pendling en afledt effekt af denne.

Nationalt naturnetværk

Wilhelmudvalget konkluderede i rapporten *En rig natur i et rigt samfund* fra 2001, at der er behov for en bedre beskyttelse af vores natur, for mere natur og bedre sammenhæng mellem naturarealerne. Med kommunalreformen splittes amternes "naturnetværker" op i 98 kommuner, der skal planlægge for hvert deres naturnetværk. Det går således den forkerte vej, og derfor er det nødvendigt med et nationalt naturnetværk.

Plansystemet, som vi kender det i dag, er baseret på en såkaldt forhandlingsløsning. Et naturnetværk, der sikrer sammenhængende natur i Danmark, er en statslig interesse og kan kun opnås gennem egentlig landsplanlægning, f.eks. med udgangspunkt i DN's "Fremtidens Natur i Danmark". Naturen er en supertanker, der ikke tåler at skifte kurs med hver en ny kommuneplan.

Naturen skal kompenseres

På flere andre områder i dansk planlægning arbejdes der i dag ud fra princippet "no net loss". Det betyder, at der samlet set ikke må forekomme tab, og at eventuelle tab et sted medfører kompensation et andet sted. Samme princip bør gælde for naturen. Tab af naturværdier gennem planlægningen bør helt undgås. Kan det ikke sikres, skal naturen kompenseres.

3. Bymiljø og byernes grønne områder

Der er behov for, at Landsplanredegørelsen uddyber regeringens holdning til bymiljø; til natur og grønne områder i byerne i forhold til byernes indbyggere. Det er godt, når regeringen som et led i ønsket om bedre bymiljø, vil friholde Hovedstadens grønne kiler og ringe for byudvikling. Men bedre bymiljø og kvalitet i byerne er meget mere end det.

Natur i Landsplanredegørelsen er flere steder reduceret til et potentiale, der skal skaffe flere turister til udkantsområderne. Men natur er lige så vigtig, og presset på den tilbageværende natur er flere steder større, i byerne og de bynære områder.

I forslaget til Landsplanredegørelse reduceres bykvalitet til et spørgsmål om arkitektonisk kvalitet. Men det bør i langt højere grad handle om livskvalitet – adgang til grønne områder og kvalitet i byfortætningen. Nyeste forskning viser, at natur og adgangen til at se og færdes i grønne områder spiller en afgørende rolle for livskvaliteten, rekreation og sundhed.

4. Planlæg for en visionær tilbagegang og en differentieret landzone

Hovedstadsregionen beskrives i forslaget til Landsplanredegørelse, som den eneste region hvor der forekommer vækst. For resten af landet er der tale om status quo og/eller regulær tilbagegang. Her er den planmæssige udfordring at planlægge for en visionær afvikling, der tilgodeser natur, miljø og landskab samtidigt med behovet for velplacerede virksomheder og boliger i forhold til kollektiv trafik og infrastruktur.

Når regeringen skriver, at forskel giver mangfoldighed, så gælder det ikke kun forskellen mellem by og land, men også forskellen mellem land og land. F.eks. forskellen mellem den bynære del af landzonen med blandingen af rekreative formål, hobbylandbrug mv., det åbne intensivt dyrkede landbrugsland, vigtige naturområder og kulturlandskaber og de kystnære områder. En visionær planlægning vil gøre det muligt at tage højde for disse egnskarakteristiske forskelle og differentiere planlægningen ift områdernes styrker, begrænsninger og potentialer.

Man har i de sidste år, og med stor succes, gennemført kvarterløft i de større byer, hvor byen har været "nødlidende og nedslidt". Det er på tide, at fokus også rettes mod landområderne. Der er behov for regulær "naturløft" for de mest nødlidende dele af vores natur.

Samtidigt mener Danmarks Naturfredningsforening, at en fortsat vækst i sommerhusbyggeriet ikke er det bedste bud på udvikling i udkantsområderne, og det økonomiske argument fore-

kommer desuden tvivlsomt. Det fremgår af landsplanredegørelsen, at omkring 30 mio. m² landbrugsbygninger er bedst tjent med at blive revet ned (s.80). Derfor burde regeringen i stedet arbejde på en samlet planlægning for naturløft i landområderne og herunder en sanering og nedrivning af landbrugsbygninger. Det gælder også for forfaldne sommerhusområder og nedrivningsmodne helårsboliger i det åbne land. Det er en enorm opgave, og den bør ikke alene pålægges kommunerne, som det ellers fremgår af landsplanredegørelsen.

5. Planlægning for landbruget – et statsligt ansvar

Generelt gælder det for Landsplanredegørelsens behandling af landbrugsområdet, at regeringen fralægger sig sit ansvar, og lader det være op til kommunerne selv at tage hånd om de voksende problemer med landbrugets bygninger og forurening.

Det er påfaldende, at det netop her understreges i Landsplanredegørelsen, at lokalisering af landbrugsbyggeriet er en kommunal opgave. Landsplanredegørelsens tal viser med al tydelighed, at landbrugene ikke længere kan betragtes som mindre anlæg. Der er tale om meget store industrier. Både hvad angår deres fysiske størrelse og produktion, og dermed landbrugets konsekvenser for natur, miljø og landskab. Lokalisering af de største landbrug kan med fordel ske i industriområder, der er planlagt til at håndterer store og forurenende virksomheder.

Det betyder også, at landbruget ikke forsat skal være omfattet af undtagelsesbestemmelser, men skal reguleres på linje med øvrige industrier og byggerier i det åbne land. Der er behov for en mere overordnet og langsigtet statslig planlægning for landbruget. Det er ikke rimeligt at lægge ansvaret for den store forventede vækst i landbrugsbyggeriet og forureningsproblemerne alene på kommunernes skuldre.

Det fremgår af landsplanredegørelsen, at der forventes 10-20 mio. m² landbrugsbyggeri i de kommende 10 år. Planlægning for lokalisering af landbrugsbyggeri er derfor en nødvendig og længe ventet mulighed. Men hvorfor ikke lade det gælde for alle landbrugsområder, og ikke kun for de udpegede værdifulde landbrugsområder? Det er vel nok så vigtigt at kunne planlægge for lokalisering af landbrugsbyggeri i f.eks. værdifulde landskaber.

6. Demokratisk underskud i planprocessen

Det er vigtigt, at borgere og interesseorganisationer inddrages i planlægningen for det åbne land og for sammenhængende landskaber. Det fremgår ikke af forslaget til Landsplanredegørelsen, hvordan borgere og interesseorganisationer inddrages i processen med at udarbejde landsplandirektiver som "konsensuspapir" i forbindelse med bevaring af større sammenhængende landskabstræk. Eller hvordan offentligheden inddrages i kontaktudvalgene, hvor udviklingen i det åbne land behandles på tværs af kommunegrænser.

7. Planlægning for stilleområder

Støj er et hastigt voksende miljøproblem i det danske samfund. Derfor har Miljøministeren og så i forbindelse med landsplanredegørelsen, fremhævet behovet for en støjplanlægning. Det fremgår af Landsplanredegørelsens nationalpolitiske forudsætninger, at kommunerne nu får mulighed for at udpege og afgrænse stilleområder i byerne og det åbne land.

DN vil gerne bakke op om planlægningen for stilleområder. Hvis denne mulighed skal realiseres, og man på den måde jf. Landsplanredegørelsen skal "*bevare de områder hvor det fortsat er muligt at opleve naturens stilhed og hermed sikre den rekreative kvalitet, som er efterspurgt af befolkningen*", så kræver det statslige rammer. Det betyder, at en statslig vejledning skal indeholde konkrete krav til indholdet af den kommunale planlægning.

Konkrete forslag til regeringen

Generelt gælder det, at planlægningen i højere grad skal ske med naturen som udgangspunkt. Med kommunalreformen rystes posen på ny, og tiden er moden til, at regeringen påtager sig et større ansvar for udviklingen af Danmarks natur og miljø. Det er en national opgave at hjælpe kommunerne på vej med de mange nye såvel som gamle natur- og miljøopgaver. Det

skal ske gennem klare nationale mål og ny opdateret lovgivning. Derfor vil Danmarks Naturfredningsforening konkret foreslå regeringen at:

- Udarbejde en samlet strategi for dansk naturforvaltning, herunder vedtage et nationalt naturnetværk og opstille natur- og miljømål som lokalt udmøntes i den kommunale planlægning
- Give et naturløft de steder hvor netværket mangler sammenhæng eller omfang
- Undgå at udviklingen sker på bekostning af naturen, og som minimum kompensere naturen når der ikke findes et alternativ (no net loss principle)
- Lave en national planlægning for sanering eller nedrivning af overflødige landbrugsbygninger, forfaldne sommerhuse og nedrivningsmodne helårsboliger i det åbne land
- Opstille nationale rammer for kommunernes planlægning for lokalisering af landbrugsbyggeri, og lade det gælde for hele landområdet – ikke kun i værdifulde landbrugsområder.
- Løfte landbruget ud af de nuværende undtagelsesbestemmelser og regulere det på samme måde som den øvrige industri og byggeri i det åbne land
- Udstikke konkrete rammer for kommunal støjplanlægning i den statslige udmelding til kommuneplanlægningen

Danmarks Naturfredningsforening ser frem til, at regeringens udmelding om at træffe de nødvendige valg og sikre kvalitet i planlægningen, udmøntes i konkrete rammer og krav til kommunernes planlægning, bl.a. i den statslige udmelding til kommuneplanlægningen.

Med venlig hilsen

Gunver Bennekou
Direktør
Danmarks Naturfredningsforening